

INLEIDING

Op 21 april jongstleden hebben de onderhandelende fracties van GroenLinks, VVD, D66 en PvdA een stadsbijeenkomst op het stadhuis georganiseerd. Het doel was om inwoners de mogelijkheid te geven informatie aan de onderhandelende fracties mee te geven als input voor het coalitieakkoord.

Hierbij treft u het verslag aan van deze stadsbijeenkomst. Er waren meer dan 150 deelnemers die op 5 manieren hun input aan de onderhandelende fracties hebben meegegeven. In het verslag treft u aan de informatie die is opgehaald d.m.v.:

1. De gesprekken aan de ronde tafels
2. De 'razende reporter' met informatie van buiten het stadhuis
3. Mening van Arnhemmers via kaarten op prikboarden

In de bijlage treft u aan:

4. Informatie van burgers en organisaties
5. Emailreacties die bij de griffie zijn binnengekomen.

Veel leesplezier!

Met vriendelijke groeten, Katinka Vons (raadsadviseur Griffie Arnhem)

VERSLAG STADSBIJEENKOMST 21 april

INHOUDSOPGAVE

Werkgelegenheid en onderwijs(incl. participatie en de samenwerking in de Regio)

Armoede en schuldhulpverlening (incl. zorg/ Wmo, waaronder ook statushouders)

Open Bestuur (samenwerking stad en politiek)

Groot Groen en groen in de wijken, inrichting openbare ruimte, invoering omgevingswet

Duurzaamheid (incl. energietransitie & mobiliteit, verduurzamen, wonen en circulair Arnhem

Wonen en Wijken

Aantrekkelijke en veilige stad (incl. cultuur, bereikbaarheid & vestigingsklimaat, sport)

Bijlagen

- Vinex- Bohemiens
- Zorg voor een paradigma shift
- Buurthuizen, MFC's en ander maatschappelijk vastgoed
- Gelukkig met Heerlijkheid Meinerswijk
- Culturele interactie
- De kunstwerkplaats
- Overleg kerken en overheid Arnhem
- StAB-advies gemeenteraad
- Verander kapbeleid
- 6 reacties per email van inwoners en/of organisaties

Werkgelegenheid en onderwijs (incl. Participatie en de Samenwerking in de Regio)

Welke ontwikkelingen/knelpunten en welke kansen zie je op dit thema de komende jaren in Arnhem?

Werkgelegenheid

- Ook zzp-ers die op grens armoede zitten of vanuit bijstand mogelijkheden creëren voor hen op werk.
- Vakmanschap: kansen op handwerk aan de slag in combinatie met opleiding. Er is geen aansluiting tussen onderwijs en werkgelegenheid laagopgeleiden; oplossing: ze moeten zelf willen, opleiding voor loodgieters, schilders; ondernemers helpen met opleiding die aansluit op handen die ze nodig hebben
- Gemeente faciliteren, geen regels van overheid, werkt belemmerend, meer experimenteren met ruimte, geef ondernemers meer mogelijkheden.
- Voor studenten de stad aantrekkelijk maken, er wordt reuring gemist in de stad.
- Meer kansen op de arbeidsmarkt voor gehandicapten; maak gebruik van de gunstigere aanbestedingsregel voor bedrijven die mensen met beperking aannemen
- Voortrekkersrol gemeente Arnhem, als het gaat terug naar het basisinkomen; graag experimenteren als gemeente voor basisinkomen
- Duurzaam werk en Koppeling energietransitie/ nieuw werk
- Maak gebruik van jongerenraad
- Benader bedrijven om jeugdwerkloosheid terug te dringen
- Participatie voor mensen met leerachterstand is belangrijk en gebruik kennis van deskundigen
- Stimuleer netwerkbijeenkomsten door belangenorganisaties -> zoek ze op, initieer ze
- Experimenteer met basisinkomen
- Stel realistische doelen en werk samen in de regio
- Uitdagen nieuw werk goeie ideeën, goeie mensen stimulerend van onderop, open staan voor ideeën uit de stad, van bedrijven en hun werkgevers en werknemers. Vraag aan bedrijven in de stad wat ze nodig hebben, wat voor soort personeel/mensen en sluit daar je opleidingen in de stad op aan. Zie als voorbeeld Jobcreatie Den Haag
- Kwaliteit werknemers verbeteren; bijv. zoals ze in Eindhoven (DSO Prestatieladder sociaal ondernemen) doen; sociaal ondernemer aanbesteden, prestaties sociaal ondernemen stimuleren en zonder tussenkomst gemeente, werkt beter.
- Ambachtelijk onderwijs verdwenen, terwijl daar juist veel vraag naar is.
- Laagopgeleiden toestromen naar ambachtelijk werk
- Lokaal werkgelegenheid lokaal ophalen, van onder op aanvliegen, out of box-ondernemen gemeente alleen maar laten faciliteren
- Verbind vraag & aanbod werkzoekende jongeren & werkgevers - Netwerk bijeenkomsten = Arnhem Divers & Jong - Luister naar jeugd/jongeren in de stad - Zorg voor een stad waarin jongeren gelijke kansen krijgen - Vraag om advies - Leden van de Jongerenraad (OCW) willen de gemeente daarbij helpen

Onderwijs

- Onderwijs; vluchtelingen te laag uitstromen, eerst testen in eigen taal dan weet je het niveau, daarna testen in Nederlandse taal.
- Het gebouw is slecht waar taallessen aan vluchtelingen wordt gegeven
- Vluchtelingen kunnen wellicht hulp bieden in verzorgingstehuizen
- Nieuwkomersbeleid vanaf begin/1ste dag dat ze in Nederland zijn. Direct voorbereiden op werk
- Vooral ook vanuit kansen i.p.v. controle en angst gaan werken

- 'Onderwijscoaches' inzetten om jongeren terug naar school /opleiding te krijgen
- Steun particuliere initiatieven voor steun aan kinderen (huiswerkbegeleiding etc.) -> financieel & facilitair -> ook 45+
- Verbinding jongeren tussen onderwijs en omgeving (bijv. moskeeën)
- Doorstroom VSO scholen -> schoolverlaters, negatief advies
- 'Armoedeval' -> verlies van toeslagen door participatie -> ook Wajong
- Werkdruk bij leraren -> welke ruimte is er in de regels
- Lange tijd voor er duidelijk is hoe/wat voor organisaties in de ambtelijke molen
- Grote kloof tussen hoogopgeleiden en laagopgeleiden, hoe oplossen? Meer aandacht voor werkgelegenheid voor laagopgeleiden, ook voor nieuwkomers.
- Denk heel goed na waar de subsidies aan worden uitgegeven voor er besluiten worden genomen en of het goed haalbaar is
- Onderwijs Walhallab - Werkplaats van/voor kinderen en jongeren ongeacht leeftijd of achtergrond
- Steun en faciliteren van huiswerkbegeleiding trajecten - Gegeven voor en door Arnhemse jongeren/scholieren (bv. MFC Presikhaaf)

Wat is het eerste wat je zou doen als je wethouder zou zijn?

Werkgelegenheid

- Uitnodigen van betrokken burgers, organisaties en ambtenaren aan een tafel
- Diversiteit als kans benaderen en betrek sociale organisaties
- Stimuleer talent gericht werken en demotiveer rendements denken
- Stel een participatieraad in: 20 ondernemers (grote/sociale ondernemers), 20 mix (5 jongeren, 5 mensen met beperking, 5 allochtonen, 5 overig), 10 vrijdenkers (uitvinders, kunstenaars)
- Laat het werkgeversservicepunt/ sociale dienst alleen de uitkeringen uitkeren en de rechtmatigheids-toets doen en gebruik de overgebleven capaciteit om de formulieren voor ondernemers in te vullen en het 'granieten' bestand te ontsluiten.
- AD&J -> netwerkbijeenkomsten en jongerendebat; input gebruiken
- Meer winkels, meer reuring in binnenstad
- Identiteit werkgelegenheid, inzetten op sport, cultuur, bedrijvigheid en onderwijs
- Voor buurthuizen het makkelijker maken, zodat ze makkelijker dingen kunnen organiseren
- Start pilot basisinkomen - monitoren
- Ondernemen - Onderwijs - Overheid (Triple Helix)
- Arnhemse ondernemers versterken, voorkeurspositie in aanbesteding
- Integraal beleid aanvliegen en Denktank inzetten
- Verbinding tussen jong en oud, meer kans op werk.
- 8000 Werkzoekenden, arbeidspotentie en bedrijfs capaciteiten aan elkaar koppelen afstemmen en betalen, zie voorbeeld Eindhoven (Prestatieladder sociaal ondernemen)

Onderwijs

- Breng onderwijzers en experts samen (lhbt, diversiteit, cultuur)
- Huiswerkbegeleiding-> faciliteren en waardering
- Betere route integratie, 2-talig onderwijs, regulier onderwijs integreren
- Jongerenraad (OCW) -> gesprek voeren over gelijke kansen
- Identiteit werkgelegenheid, inzetten op sport, cultuur, bedrijvigheid en onderwijs
Samenwerken met bedrijven en studenten; wat kun je doen in het centrum voor meer reuring
- Meer mogelijkheden voor mensen in bijstand voor opleiding/ onderwijs
- Participatie - Verbinding - Schooluitval tegengaan - Interculturele communicatie

Armoede en Schuldhulpverlening (incl. Zorg/WMO, waaronder ook statushouders)

Welke ontwikkelingen zie jij op dit thema de komende jaren in Arnhem?

Armoede en schuldhulpverlening

- Steeds meer ouderen alleenstaanden
- Vrees voor afbraak steun aan mensen in armoede
- Ouderen en gehandicapten komen steeds moeilijker aan werk
- Vrees voor meer kinderen in armoede
- Armoede gekoppeld aan onderwijs; geef ieder kind een gelijke start, eenmaal op achterstand leidt tot vicieuze cirkel
- Armoede en eenzaamheid; vaak gekoppeld → moeilijk te bereiken groep. Laaggeletterdheid speelt hier ook vaak bij. Oplossing: denkkraft activeren rondom dit vraagstuk, regie vanuit gemeente. Expertise op eenzaamheid beter samenbrengen. Grote steden hebben programma's op eenzaamheidsbestrijding. Waarom Arnhem niet?
- Hoe participeren in de samenleving als je de mogelijkheden niet hebt? Belemmeringen bijvoorbeeld in toegankelijkheid, vervoer, huisvesting, doventolk. Inclusie niet mogelijk als je het geld niet hebt. Gemeente moet voorwaarden scheppen om te kunnen participeren, hoe stimuleer je zelfredzaamheid? Geef mensen de tools.

Zorg/Wmo

- Ernstige zorgmijders: Hoe kom je in gesprek? Gemeente, sociale wijkteams, doe er iets mee.
- Zorg mijden om financiële redenen (eigen bijdrage)
- WMO eigen bijdrage. Gemeente kan hier eigen beleid in voeren.

Welke knelpunten en kansen zie je hierbij?

Armoede en schuldhulpverlening

- Zorg dat maatschappelijke organisaties elkaar kennen en samenwerken
- Zorg dat beschikbare geld op de juiste plek komt
- Extra aandacht voor ouderen met alleen AOW
- Nivellering van verschillen tussen extreem rijk en armoede
- Betere voorlichting aan 65+-er over ondersteuningsmogelijkheden
- Richtlijn voor bedrijven én overheid om minimum aantal ouderen en gehandicapten aan werk te krijgen + handhaven
- Meer aandacht voor daklozen die best kunnen werken
- Betere samenwerking schuldhulpverlening - vrijwilligersorganisaties
- Te veel schotten → ontschoten
- Er zijn veel pilots, maar met 'opbrengst' wordt weinig gedaan. Door gaan!
- Armoedepact, goed gestart maar na 2 jaar doodgebloed
- Steun voor zelforganisaties van migranten, bv om schulden te voorkomen, goed omgaan met geld
- Vrijwilligersvergoedingen moeten terug!
- Groep in armoede laat stem niet horen; ga in gesprek met de mensen, win vertrouwen terug.
- Kinderen in armoede genoeg kansen geven, maatwerk om gezinnen meer te ondersteunen (kansrijk opgroeien). Kijken met teams leefomgeving en sociale wijkteams en verbinding. zoeken met consultatiebureau en onderwijs. Ook GGZ en wijken meer met elkaar verbinden. Samenwerking in de wijk moet groeien.
- Armoede en achterstand in gezondheid.
- Armoede en kinderen: schoolmaaltijden/ warm eten op school / gezonde voeding.

- Wijkbeleid meer uitdragen naar inwoners. Hoe verhouden teams leefomgeving en sociale wijkteams zich tot elkaar? Zorg voor communicatie hierover.
- Zorg voor plaats en moment voor wijkwerk om te verbinden met gemeente. Ook in Zuid, ook daar interactieplekken waar mensen elkaar ontmoeten
- Schuldhulpverlening uit de privaatrechtelijke sfeer halen.
- Schulden en bewindvoering; waar liggen grenzen? Hoe zorg je voor je cliënt? Uitgaan van vraag "wat is helpend voor dit gezin?" Als gemeente om verantwoording vragen.
- Te weinig woningen voor lage inkomensgroepen
- Te weinig werk voor lage inkomensgroepen. Binnenhalen van lager geschoold werk/ maakindustrie
- Andere attitude / bejegening vanuit de gemeente, menselijker, maatwerk, niet vanuit regels
- Investeren in mensen / kinderen i.p.v. stenen
- Mensen met schulden moeten geholpen worden - Ze hebben géén behoefte aan boetes die torenhoog kunnen oplopen omdat ze niet betalen - Dat kunnen ze dus niet
- Leren omgaan met geld moet een onderdeel zijn van inburgeringsprogramma in school - Zelforganisaties moeten actief benaderd worden in inburgeringsproces
- Wijkteams meer in de wijk. Preventie is goedkoper dan herstel.
- Herstel de Seniorenwegwijzer weer: Bezoek 65-plussers - Signaleer armoede en eenzaamheid onder hen
- Verbeteren verbinding wijkteams leefomgeving met DNA van de wijk
- "Eenzaamheid" concreet aanpakken - Bv. Alle bewoners van 75+ één keer per jaar bezoeken met de vraag: "Wat kan de gemeente of wijk voor je betekenen"

Statushouders

- Langdurige steun van vrijwilligersorganisaties (m.n. allochtonen)
- Integratie van migranten via werk
- Kijk naar verschillende groepen in armoede. Ga in gesprek (vluchtelingen, eenoudergezinnen, mensen met migrantenachtergrond). Vluchtelingenprogramma sluit niet aan.
- Arnhem heeft veel vluchtelingen opgenomen, kunnen hulpvraag niet goed stellen, problematiek verergert. Onderwijs kan problematiek niet goed aan. De mensen die hier zijn, moeten we goed helpen. Deze groep vraagt veel extra van ons. Arnhem is vierde stad in Nederland qua armoede. Gesprek aangaan, mogen we minder statushouders opnemen?
- Integratie van vluchtelingen (o.a. Syrië, Eritrea) levert problemen op - Er is behoefte aan plek waar NL & vluchteling samenwerken - Niet m.b.v. achterhaalde inburgeringsexamens die m.b.v. NL-gedachten zijn opgesteld
- Een nieuw inburgeringsbeleid - Direct bij binnenkomst beginnen - Combineer taal met arbeidsoriëntatie

Wat is het eerste wat je zou doen als je wethouder zou zijn?

- Wethouder in gesprek met informele noodhulporganisaties
- Bezoeken van 65-plussers om signalen op te vangen
- Meer geld voor armoedebestrijding
- Onderzoek doen naar resultaten van gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde organisaties
- Nagaan wat de problemen zijn van hulporganisaties
- Gebruikmaken van energie en kwaliteiten van alle inwoners
- Wethouder moet kijken in, wat gaat er goed en wat gaat mis
- Minder versnippering van dit dossier over wethouders

Open bestuur (samenwerking stad en politiek)

Bewonersparticipatie; hoe gaan we echt samenwerken met de stad en dienstverlening?

- Bij vragen naar de raad, informatie verstrekken
- Concrete vervolgspraken maken, intensiveren processen voor wenselijke structuur en houding, Ga op pad in de wijken breng structuur aan bij de wijken
- Werken met 'buurtraadsleden' signalen opvangen uit de wijken
- Wijkwethouder ofwel goed oppakken of niet doen
- Problemen die wijk overstijgend zijn beter opvangen welke ingang? Wie is verantwoordelijk?
- Maak gebruik van burgerparticipatie voor goed bestuur
- Zorg voor duidelijk heldere lijnen tussen burgers en ambtenaar
- Nodig mensen als 'netwerk ondernemers Schuytgraaf' uit; actief benaderen
- Rollenspel ambtenaar en raadsleden, voor politieke sensibiliteit
- Ga kijken bij andere steden en doe snuffelstages bij organisaties
- Geef inzicht in cijfers

Wat vinden jullie van burger/bewonersparticipatie? Wat ervaar je? Hoe zijn je ervaringen?

Knelpunten en oplossingen

- Jongeren weten niet waar ze moeten zijn als ze goede ideeën hebben en voelen zich niet gehoord als ze dat wel weten. De terugkoppeling is te traag.
- Jongeren worden niet serieus genomen! Het bestaat op papier vanuit de gemeente
- Bereikbaarheid gemeente is slecht, ontoegankelijk en moet betaald worden (geen gratis nummer)
- Wijkteams zijn onzichtbaar: ontoegankelijk/ onvindbaar [*zegt oudere*]
- Communicatie is adhoc, toegankelijkheid niet goed en kosten
- Gemeente moet naar de mensen toe
- Vroegtijdige communicatie
- Er is afstand tussen bewoners en gemeente (vooral in wijken als Klarendal/Presikhaaf)
- Iedereen zit op eilandjes
- Mensen bij elkaar brengen
- Themabijeenkomsten/netwerker!
- Gemeente moet mensen/groepen bij elkaar brengen door netwerk- en themabijeenkomsten
- Ringleidingsysteem werkt niet (goed genoeg)
- Terugkoppeling bijeenkomsten (over beek/glasbakken) ontbreekt of er is niets te vinden
- Contacten tussen mensen gebrekkig
- Er wordt van mensen verwacht dat ze zelf naar organisaties/gemeente gaan.
- "Past niet in het pakket", "burger moet zélf iets doen"

Hoe de stad input wil blijven geven? Hoe de stad zich aangesloten blijft voelen?

- Terugkoppelingsmoment na instemming van de raad. Niet uitgevoerd volgens afspraak
- Vraag burgers om input - regelmatig ontmoetingspunt, eens per kwartaal of halfjaarlijks.
- Gevoel dat soms input gezeur is vanuit burgers
- Wees niet bang voor conflict
- Blijf in gesprek met voor én tegenstanders
- Adviesbrigade, burgerservicelab, maak platform voor burgerinitiatieven
- Gebruik mensen als 'opbouwwerkers' om mensen te activeren in de wijken. Volkshuisvesting doet dit goed: - inspraak, - meedoen, - simpel
- Meer van dit soort initiatieven: Praat met burgers - Los het samen op - weg met de muurtjes
- Vaker dit soort bijeenkomsten organiseren. Ophalen (maar ook) terugkoppeling

- Maak de kloof tussen politiek en inwoners kleiner - Haal hem zelfs weg - Iedereen is mens - Dus communiceer op dezelfde hoogte met dezelfde taal - Maak de politiek begrijpelijker
- Twee keer per jaar een stadsdebat (Door ArhemDirect)
- Betrek kinderen door bv een regeerakkoord in kindertaal; Save the children
- Wees gericht op de toekomst, ga als raad langs scholen
- Maak gebruik van burgers als ondersteuning, wethouder neem burgers mee
- Weinig actie op input, pak dit op. *De input gaat de prullenbak in (Arnhem agenda)*
- Maak gebruik van sociale netwerken in Arnhem
- Betrek de wijk bijvoorbeeld bij Koepel(v.h. gevangenis)/Lombok
- Faciliteer de open dialoog
- Organiseer eens per jaar de Dag van de lokale initiatieven
- Faciliteer i.p.v. organiseer een Centraal Overleg Wijken (haal je informatie hier)
- Niet steeds opnieuw. Het lijkt wel elke 4 jaar opnieuw (daardoor burger + verkiezingsprogramma onzichtbaar)
- Consensus! Draagvlak creëren, over eigen belangen heen denken
- De mens die het niet/minder kan en/of doet zien: welzijnswerk e.d. is wegbezuinigd daarvoor in de plaats zijn ambtenaren in de wijk; Mensen horen/zien
- Meer gelijkwaardigheid: alleen de schreeuwer nu zien/horen
- Gemeente/ambtenarij is **in dienst** van de burger, moet gedienschtig zijn
- Sociale economische positie van burgers aanpakken -> MAATWERK
- Geen doelgroepenbeleid (bijvoorbeeld armoede kan in alle doelgroepen voorkomen)
- Meer enquêtes (ook buiten de gebruikelijke paden/platforms) EN terugkoppeling/feedback
- Denk aan verwachtingenmanagement
- Raad/bestuur moet ook rekening houden met minderheden
- (lange) Termijn plannen/doelen ook toetsen aan haalbaarheid (geen discussie van 20 jaar)
- Ondernemersmentaliteit/ meer daadkracht
- Sociaal- economische minderbedeelden empoweren
- Ambtenarij moet verbinding maken met de mensen 'op afstand' door bijvoorbeeld ondersteuning/inzet door ervaringsdeskundigen (divers!)/ombudsteams/adviescommissies/stadsmariniers
- Niet te veel praten maar doen!
- Ongelijkheid wijken/buurtten oplossen. Gemeente maakt nu onderscheid!
- Mensen waar het om gaat komen niet of nauwelijks buiten
- Gemeente moet meer initiatieven ondersteunen. Themagericht
- Gemeente moet organisaties en belangengroepen gebruiken om mensen waar het om gaat te bereiken (als brug)
- Bijvoorbeeld Schaakclub in stadhuishal of bij loketten of de bieb of ...
- Meer / op tijd / én faciliteren
- Netwerk van contactpersonen opbouwen
- Feedback/ terugkoppeling!
- Mensen willen weten/horen wat ermee gebeurt → meenemen in het proces

Zijn er nieuwe andere manieren van bewonersparticipatie die we in Arnhem nog niet gebruiken?

- Basis op orde. Vaak geen ontvangstbevestiging van contactpoging met raadsleden. Te moeilijk om contact op te nemen.
- Maak ambtenaar verantwoordelijk om zaak op te pakken, binnen 2 weken i.p.v. 2 maanden
- Focus op inclusiviteit i.p.v. de tekorten

- Stimuleer positieve initiatieven- beloon dit
- Leren van andere wijken, Centraal Overleg Wijken.
- Versterking van Rekenkamer - Burger audits
- Peilingen via Digipanel
- Kijk bij ieder onderwerp - op welk niveau communiceer ik? - Zoek dit beter uit - wie in het bestuur in verantwoordelijk
- Communicatie moet 2 kanten op en leg beslissingen uit
- Nodig mensen uit, breder dan wijken, voor oplossingen
- Middels reguliere kanalen bereik je de ongeorganiseerde kiezer niet
- Wethouder in de wijk meer te zeggen geven
- Wethouders nemen geen verantwoordelijkheid voor grote beslissingen. Maar dat ligt bij het college. Neem mee naar college wat speelt
- Lokale journalistiek is de luis in de pels die de politiek nodig heeft - Daarom: Begin een Mediafonds - Net als in Leiden, Almere en Maastricht
- De ambtenaren binnen gemeente zouden eerlijk en zorgvuldig met eigen regels om moeten gaan - Nu hanteren ze dubbele standaard en veroorzaken daardoor wantrouwen bij burgers
- Het moet ambtenaren verboden worden om zich te bemoeien met civielrechtelijke zaken - Voorbeeld: Een ambtenaar zet zich in om bebouwing in de Meinerswijk te promoten
- De burger centraal - Die maakt de samenleving - De ambtenaren & de Raad faciliteren
- Mislukken bijeenkomst! - Waar zijn de jongeren? - We praten over de toekomst maar niet met!
- Kinderen betrekken bij lokaal bestuur door bestuursakkoord in kindertaal uit te geven - Zie www.savethechildren.nl - 'Regeerakkoord in kindertaal' door Rindert Kromhout & Jan Jatte
- Er is veel deskundigheid onder burgers, ambtenaar overstijgend, zicht op uitvoering. Gebruik dit! Ambtenaren houden initiatieven tegen.
- Budget beschikbaar als in Sint Marten inwoners met onderzoeksbureau, subsidie vanuit landelijk
- Neem voorbeeld aan Citylab 010
- Niet alleen verziekte bestuurscultuur maar ook verziekte ambtelijke cultuur.
- Ambtenaren apparaat in wijken met burger in beleid wel, in praktijk niet en dat zou misschien kunnen door ook ambtenaren in de wijk te zetten
- Website verbeteren: op thema (goed voorbeeld gemeente Amsterdam) let op toegankelijkheid en vindbaarheid
- Ambtenaren lijken meer invloed te hebben dan raadsleden (gevoel) bijvoorbeeld handhavers die lijken te bepalen. Dus burger ziet aan onderkant maatschappij zaken die niet goed gaan. Niet goed voor vertrouwen. Daardoor neemt de burger afstand
- Burger heeft gevoel dat er door ambtenaren/functionarissen met 2 maten wordt gemeten... willekeur. Ook daar door neemt de burger afstand. Verbinding door alle lagen heen wordt gemist; Burger moet voelen dat het stadsbestuur er voor hen is.
- De stille meerderheid zien/horen, laat staan de mens met minder kansen, mogelijkheden en geld en contacten. Deze wordt niet gezien. Heeft de ambtenarij daar wel ogen en oren voor?

Groot Groen en groen in de wijken, inrichting openbare ruimte, invoering omgevingswet

Welke ontwikkelingen, kansen en knelpunten zie je op dit thema de komende jaren in Arnhem?

"Groot Groen" en groen in de wijken

- Graag een groen college en omgevingswet is een kans voor participatie (wijkplatforms)
- Stop met het uitroeien van "exotische" bomen - Dat zijn de bomen van de toekomst - Veel inheemse bomen krijgen last van ziektes door de klimaatverandering
- Rond publieke gebouwen moet de steenmassa verwijderd worden, i.p.v. daarvan meer groen
- Géén uitbreiding van recreatie bij de Stadsblokken
- Ga zorgvuldig om met het bestaande groen - Zowel boven- als ondergronds - De gemeente moet het goede voorbeeld geven - Ga ecologisch werken
- Stoppen met kappen van gezonde bomen. Betere bescherming bomen (vooral eigen bomen)
- Het behoud van groen in Arnhem - Zelfs méér groen in wijken en centrum om de toenemende fijnstof te verminderen - De luchtkwaliteit moet beter
- Visie zorgvuldig omgaan met groen, visie op snoei beleid. Groenplan niet volledig in visie
- In groenvisie meer ondergrondse leefruimte voor bomen. Boa's voor handhaving van groen en om bij bouwprojecten en graafwerkzaamheden voor leidingen het ondergrondse leefgebied van bomen in de gaten kunnen houden.
- De mentaliteit van ambtenaren die werken in het groen zou ook met meer gevoel voor het groen kunnen zijn. Er is een gat tussen plannen op papier en de uitvoering in de praktijk
- Groen/cultuur/erfgoed in harmonie met elkaar
- Groen onderhouden is een vak voor specialisten. Voor particuliere tuinen, kwijtschelding OZB.
- Laat het toe dat kruinen van bomen in elkaar mogen groeien
- Kapvergunning terug, ook voor gemeente. Afspraken maken en nakomen
- Groen verbindt Schuytgraaf: werken in het groen onder begeleiding van een professionele hovenier voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Creëer een specifiek profiel van Arnhem als groene stad. Creëer buiten de stad wijken met een meer of minder groen profiel.
- Circulair economie; integraal aanpakken wat betreft groen op Korenmarkt, regie gemeente.
- Groenplan voor de hele stad met betere verdeling groen over stad. Invoering van normeringen bijv. dat ieder kind op loopafstand van zijn woonhuis groen heeft om in te spelen
- Spijkerkwartier staat onder druk, er is heel weinig groen, dus pas op met bomen kappen. Veel meer samenhang bomen en groen -> kapvergunning handhaven
- Arnhem graag als groene stad profileren en niet als culturele stad.
- Lauwerspark bomen kap, komen er wel voldoende bomen voor terug?
- De groenvisie, facteplan, beschermde bomen het geeft een versnipperd beeld, de burger kan daar niets mee. Burgers maken zorgen om de hoeveelheid bomen die gekapt worden. Er is te weinig bescherming wat betreft bomen. Houdt de klimaatverandering in de gaten.
- In landbouwgronden meer biodiversiteit brengen ten gunste van de bijenstand.
- Ambities graag in plannen. En als je groen wil, eigen gemeente ook groen.
- Meer groen in stad, minder stenen en verder richting autoloze stad en autovrije wijken
- Zoek samenhang in groen met ecologie als kernwaarden
- Graag meer groen, meer insecten, meer rafelranden in en om stad.
- Ook in groen investeren op ludieke plekken in stad en meer in hoogte bouwen
- Meinerswijk belangrijk als groot groen. Er is zorg om klimaatverandering, de waterstijging en daarom zorg om woningbouw in Meinerswijk. Wel graag vrijplaats voor kinderen en bbq's.
- Stichting Project wijst op 'Gelukkig met Heerlijkheid Meinerswijk'

Inrichting openbare ruimte

- Denk ook aan de goede wijken - Geef hen ook een ontmoetingsplek
- Schaarsbergen heeft meer geld nodig voor actieplan wateroverlast. Riolering is 50 jaar.
- Woningbouwverenigingen moeten tuin als tuin opleveren en niet als kale vlakke
- Sportbedrijf: beweegruimte in openbare ruimte (incl. €). Vooraf bij de inrichting al kijken naar beweegmogelijkheden in het groen vooral voor kinderen en ouderen.
- Wervende woonmilieus bufferzones tussen park en wijk
- Praktisch: landschappers hun aandacht voor en in de wijken. Voor groen vooral Zuid
- Breng specialisten en burgers bij elkaar (is ook voor tegengeluid)
- Jongeren uit de Geitenkamp inzetten om groen te onderhouden
- Kloppend Stadshart) privatisering in riviergebied is een zorg. Zorg over participatietraject dat in handen is van projectontwikkelaar.
- Een totaalvisie met hoge ambitie over duurzaamheid van de stad en randgebieden. Niet alleen groen, ook lucht etc. Betrek de inwoner bij het onderhoud
- Dringend overleg nodig over een nieuwe locatie voor Kunstwerkplaats Arnhem
- Graag herbezien van de ontsluiting van Arnhem Zuid naar het Centraal Station. De huidige route via Willemsplein is een zeer slechte aanrijroute
- Bij nieuwe bouwplannen oppervlakte groen/openbare ruimte meenemen
- Meer stimuleren dat mensen&kinderen naar buiten gaan. Bijv. (natuur) speelplekken, sportplekken, picknicktafels, overdekte bbq-plekken en rafelranden zie: "Spirit Parks".
- P+R aan de rand van de stad. Met de bus de stad in en snelheid beperken belangrijke wegen
- Schuytgraaf: spelen bij scholen is op beton, die speeltuinen moeten meer vergroend worden.
- Spijkerkwartier heeft weinig huizen voor gezinnen, daardoor eenzijdige leeftijdsopbouw in deze wijk. Kan er een ecologisch hoofdplan komen? Zie ook Eco Kathedraal in Heerenveen. Graag meer aandacht voor groen, bomen en ecologie, ook in Spijkerkwartier. En graag wat betreft het onderhoud aan de bomen zorgvuldige communicatie naar bewoners.
- Geef jongeren meer plek om te chillen en te zitten. Rijnkade zou je daarvoor beter kunnen inrichten. En groen verbindt Schuytgraaf, laat jongeren dit inrichten en helpen met onderhouden en meer overkappingen voor bbqen.
- Zorg om centrumring, te veel auto's, te hoge snelheid, graag minder van dit alles.
- Geef meer plek voor kinderen in stad waar ze kunnen spelen, zodat ouders zelf even een boodschapje in de stad kunnen doen en de kinderen niet overal mee naar toe moeten.
- Publieke pleinen in wijken ontwikkelen met aandacht voor eigen karakter van de wijk
- Kunstwerkplaats Schuytgraaf graag behouden is oplossing voor meer groen in openbare ruimte. Niet dicht bouwen, behoudt de rafelranden van de stad waar kinderen kunnen ravotten, waar er burgerinitiatieven kunnen plaatsvinden, waar er ingezet kan worden op biodiversiteit, groen en cultuur. Graag in concreet overleg met gemeente over oplossingen.
- Stadsblokken graag als koelte-eiland en graag wat organische invullen met publieke ruimte, cultuur en rafelranden. Laat stad zelf mee invulling geven en zet hier een proces op.
- Hoe verloopt de besluitvorming rondom stadsblokken verder, wat zijn de inspraakmogelijkheden voor de burger? Graag goeie communicatie hierover.
- Schaarsbergen, ook graag veel betere communicatie richting bewoners i.v.m. nieuwbouw wijk.
- Graag géén mensen aantrekken, Arnhem niet groter laten groeien, waarom is dat nodig
- Waarschuwing; gemeenteraad laat je niet neppen door projectontwikkelaars, regel contra expertise zeker als het gaat om Meinerswijk, gaat kwaliteit opleveren.
- I.v.m. koelteplekken en waterberging, groen bij parkeerplaatsen, bijv. groentegels, maximale ruimte voor groen in wijken en verticaal groen aan flatgebouwen en geen zwerfafval. Ook invoeren van tegeltax en vergroenings- en verduurzaamheidstoets

Duurzaamheid (incl. energietransitie & mobiliteit, verduurzamen wonen en circulair Arnhem)

Vraag: Welke ontwikkelingen zie je op dit thema de komende jaren in Arnhem?

Afvalscheiding

- Wijkniveau, afvalscheiding laagdrempelig maken, gemakkelijk maken om afval af te voeren
- In openbare ruimte afval scheiden stimuleren door aparte gft/karton bakken etc.
- Plastic afval voorlichting zodat het plastic goed verwerkt kan worden
- Seniorenwegwijzer graag in ere herstellen
- Circulaire economie in de gemeente aankaarten/stimuleren.

Fijnstof

- Fijnstof, wat gaat Arnhem daar aan doen?; Bereikbaarheid Klarendal, verkeerssituatie in relatie tot luchtvervuiling, Snelheidsbeperking op ring, Transferia, Verbetering luchtkwaliteit
- Spijkerkwartier rondweg, wat kunnen we doen aan de vervuiling van die rondweg?
- Nieuwe vervuilende scooters verkoop is nu verboden - Maar de bestaande rijden nog 10 jaar door - Dus geef een inleverbonus voor de vervuilende scooter - Scooter eigenaar blij - Fietsers blij - Arnhem blij - Detailhandel blij
- Elektrische Voertuigen en fietsen moeten een stuk goedkoper worden - Dat geldt voor alle producten voor arme minder rijke mensen (met een laag inkomen)
- Gratis buslijn in centrum vanuit P-garages - Meer "vrije" mobiliteit voor iedereen - Ook voor niet-automobilisten
- Het OV-kaartje van 1 euro terug! (minimaal voor 1 zondag per maand)
- Andere milieuzone - Landelijk dezelfde regels
- Gaarne de Singel en de Weerdjesstraat ondertunnelen - Geen stank meer en geen stof meer door de uitlaatgassen dus een beter milieu kost wel iets maar dan heeft Arnhem ook iets

Energietransitie

- (Kleine) ondernemingen betrekken bij energietransitie -> alternatieven
- Bepalen wat de energieopgave (per wijk) is en burgerinitiatieven steunen
- Verschillende initiatieven moeten overkoepeld worden en de gemeente moet hier visie uit destilleren
- Stimuleer bewustwording in de wijk van energie/vervuiling/kansen. Bereik daarin ook de minder bespraakte bewoner, investeer in Jan Modaal
- Uitvoering laagdrempelig, bijdrage klein, mondiaal probleem
- Lange termijn visie en verbinding tussen sectoren, bijv. wonen en duurzaamheid
- Transitie; we staan voor een enorme klus! Dit besef zien we nog niet terug. Belangrijk grote opgave om in startblokken te zetten en handelingsmogelijkheid voor ambtenaren en Arnhemmer.
- Plan, profit, people; voor werk nieuwe kansen bekijken die ontstaan bij energietransitie
- Wie is eigenaar, lokaal verankeren van energiebedrijven
- Scherpe ambities neerzetten, durf te doen, durf keuzes te maken en lange lijnen vasthouden
- Duurzaamheid gaat verder dan energie, voedseltransitie, klimaat adaptief
- Dorpen om Arnhem heen meenemen /regionaal
- 12 jaar Isoleren warmtenet, warmte/koudeopslag, warmtepompen, straat voor straat en Waterinfiltratie in combinatie met energietransitie
- Op het gebied van energie: wijkaanpak, stadsverwarming openbaar en goeie vorm erbij van aanbieders, denk ook aan nieuwe vormen van stadsverwarming en onderzoek hiernaar

- Hoe nemen we bevolking mee in transitie? Op wijkniveau, ruimtelijk invullen, of per stroomgebied
- Gemeente zelf: Wat doen jullie? - En hoe kunnen jullie er aan bijdragen en stimuleren?
- In het coalitie-akkoord moet uitdrukkelijk staan wat de ambitie is, het klimaatakkoord van Parijs - Laat per wijk zien hoe b.v. de CO2 uitstoot is en wat de kansen zijn om energieverbruik te reduceren - Integreer de 'departementen' van wethouders - Koppel 'duurzaamheid' aan 'wijken en wonen' etc. - Een integrale lange termijn visie
- Het is duidelijk wat moet gebeuren - Wat is duurzaamheid - Integrale blik - Duurzaamheidsslag - Wenselijke samenwerking - Bewust zijn van minima, uit het geld denken halen - Gemeentehuis volhangen met voorbeelden! - Energie genoeg - Gaat om de soort - Omzetting & opslag - Gratis openbaar vervoer & vuilnis - Wal en schip voorkomen - Samenwerken - Verbinden - Doorstroop VSO Participatiewet
- Ieder nieuwbouwhuis moet 100% zijn eigen elektriciteit kunnen opwekken
- Verduurzamen van woningen - De woningbouw meemt dit niet zo nauw - De woning is niet goed geïsoleerd`.

Vraag: Welke knelpunten en kansen zie je hierbij?

- Verdrinking lokale onderneming door grote spelers
- Scheepvaart samenwerking Rijkswaterstaat (Rijn -> Rijkswegen)
- Voor minder actieve burger geen zicht op de ontwikkeling in Arnhem
- Maak gebruik van de vele kennis en expertise in de stad
- Openbaar vervoer is duur -> maak het gratis om auto's terug te dringen
- Leegstand is een belemmering voor maatschappelijke initiatieven
- Communicatie vanuit gemeente is moeilijk (website)

Vraag: Wat is het eerste wat je zou doen als je wethouder zou zijn?

- Elektrische stadsdistributie (samenwerking Nijmegen/Wageningen)
- Betrek stad erbij, betrek Wageningen/Larenstein erbij, expertise in huis halen (energietransitie)
- Gemeente als groen en duurzaam voorbeeld
- Uit het geld denken halen
- Overlap tussen coalitiepartijen als fundament voor college -> Parijs akkoord bijvoorbeeld
- Uitwerken van en visie en doelen stellen
- Zorgen dat minima mee KUNNEN doen -> maak ze koploper
- Huurwoningen verduurzamen, isoleren van woningen, borgen van geld
- Stadsblokken; koelte gebied als centrum
- Duurzaamheidsfestival, Tinypark/ Tiny forest in centrum, meer bomen en groen in centrum
- Authenticiteit van burgers, verbondenheid tussen mens en natuur, 'Van Duurzaam naar duurzame'
- Korte ketens, meubels dicht bij huis halen uit Arnhem, verbondenheid
- Windmolens en zonnepanelen ook voor particulieren, zonnepanelen tegen kostprijs aanbieden
- Bomenroute, groene fietsroute, zie Münster
- Fietsvoorrang, aandacht verleggen naar fiets ook beter voor binnenstad!
- Inruilbonus scooters voor elektrische fiets/scooter
- Niet gelukt om duurzame energie doelstellingen te halen, er moet veel gebeuren!
- Arnhem scoort slecht. Er moet een routekaart komen, middelen en communicatie ook op wijkniveau
- Vervolggesprek met stad!

Wonen en wijken

Welke ontwikkelingen. Acties en kansen zie jij op dit thema de komende jaren in Arnhem?

Huisvesting

- Jongeren en huisvesting: er zijn te weinig betaalbare woningen, lange wachtlijsten. Is een algemeen probleem voor mensen met een laag inkomen. Investeer in betaalbare huisvesting. Wees creatief met de ruimte die je hebt. Er staan genoeg panden leeg. Met verbouw / renovatie kan je de meeste aantallen halen. Laat jongeren hierover meepraten.
- Het is ook een probleem van de doorstroming. Mensen met hoger inkomen blijven wonen in de betaalbare woningen. Wat hieraan te doen, beleid?
- Kippenhokisering (woningsplitsing door particuliere beleggers) heeft impact op leefbaarheid in wijken. Gemeente, handhaaf splitsingsverordening.
- Rioolheffing niet op basis van WOZ-waarde maar op basis van gezinssamenstelling of watergebruik
- Meer aandacht voor levensloopbestendig wonen
- School naast Heilig Hartkerk komt vrij -> appartementen voor ouderen uit de Hoogkamp
- Toegankelijkheid voor mensen met een onzichtbare handicap

Vergroenen woonomgeving

- Vergroenen in de wijk: scholen, speelplaatsen vergroenen, goede plek voor kinderen in de wijk om te spelen.
- Bijv. Schuytgraaf, op kunstwerkplaats gaat gebouwd worden. Zorg voor groene plekken voor kinderen in de wijk. Zorgt ook voor meer reuring in de wijk.
- De BUITENBETER-App moet terug
- Meer rookvrije (openbare) plekken (denk bijv. aan mensen met astma)

Wijkwerken

- Vrijwilligerswerk in het kader van wijkwerken, ondersteunen vanuit gemeente.
- Laat burgers in wijk elkaar helpen. Aansluiten bij 1 % movement voor vrijwilligerswerk in stad.
- Teams leefomgeving raken overbelast. Wat is rol en mandaat van teams leefomgeving? Weinig zicht op. Investeer in deskundigheid van de teams. Sommige teams zijn moeilijker bereikbaar. Houd het werken met teams leefomgeving vast. Spitsst het nog meer toe op de wijk, ook qua formatie. Sommige wijken vragen meer ondersteuning dan andere.
- Zorg voor aanspreekpunt voor initiatieven. Niet iedereen kent de weg.
- Innovatieve wijkdemocratie; zoveel mogelijk bewoners betrekken, bijv. via sociale media. Creëer hiervoor beleidsruimte. Vraagstuk: hoe activeer je breed, zodat het niet iets is van enkele personen in de wijk?
- Spiegelbeeldig bouwen -> diversiteit in wijken
- Als huizen worden toegewezen voor statushouders dan moet je dat uitleggen aan de wijk
- Inzetten op opbouwen van sociale structuren in wijken (gaat niet om gebouwen maar mensen)
- Opbouwwerkers terug, ook vanwege tegengeluid B&W
- Wijkplatforms moeten formele status krijgen (advies aan B&W én ongevraagd advies)
- Altijd contact opnemen met betrokken organisaties
- In actie voor bestrijding van eenzaamheid vanuit wijkteams. 12.000 mensen leven eenzaamheid
- Verwarde mensen in wijken met veel sociale woningen

Ontmoetingsplekken

- Creëer een beeld hoe je overall ontmoetingsplekken kan creëren. Wat is hiervoor nodig?
- Biedt ruimte / faciliteiten, maak geld / energie vrij - laat de burger erover nadenken i.p.v. de MFC's met de dominantie van organisaties.
- Hoe wordt geld besteed aan MFC's? Er moeten betaalbare plekken zijn. Ook andere plekken. Er zijn veel buurtinitiatieven, waarom niet eerst vragen? Zo kweek je saamhorigheid.
- 1 Dag/maand gratis parkeren in Arnhem. Dan komt regio weer naar de stad

Inclusie

- Participatiesamenleving: voorwaarden creëren om bewoners mee te laten participeren in de wijk, ruimte geven
- Toegankelijkheid; door vergrijzing toenemend punt van aandacht
- Inclusief beleid voor meergeneratiewijken → ouderen langer zelfstandig laten wonen door gemengde wijken, mensen helpen elkaar.
- Inclusie via kunst en ontmoeten
- Sociale opvang ouderen in Schaarsbergen
- Sociale cohesie bevorderen, helpt tegen eenzaamheid en depressie
- Netwerken structuren opbouwen om eenzaamheid te bestrijden
- Werk van mantelzorgers erkennen en herkennen (bv in gesprekken met aanvragers WMO)

Wat is het eerste wat je zou doen als je wethouder zou zijn?

- Samenwerken met maatschappelijke organisaties
- Lokale democratie formeel organiseren
- Bij fysieke herinrichting van de wijken moet de wethouder eerst in een rolstoel de wijk in (zelf ervaren)
- Arnhem als projectstad duurzaamheid/ zonnepanelen in asfalt, energie winnen uit vensterglas
- Er moet een wethouder komen van Duurzaamheid en sociale cohesie

Aantrekkelijke en veilige stad (incl. cultuur, bereikbaarheid & vestigingsklimaat, sport)

Welke ontwikkelingen, knelpunten en kansen zie je op dit thema de komende jaren in Arnhem?

- Vestigingsklimaat: Goed, samenwerking kan beter tussen ondernemers onderling en ondernemers met gemeente en hoge scholen. Gemeente heeft faciliterende rol.
- Loketfunctie voor starters Gemeente kan beter
- Probleem later hoe vind je goeie mensen? Goeie opleidingen in Arnhem nodig.
- 'War on talent' komt eraan, beleid hierop intensiveren met breder context woon- en leefklimaat
- Meer aansluiting op werk laagopgeleiden
- Mismatch-arbeid-toekomstige match, meer werkgelegenheid, meer veiligheid
- Stichting leergeld volwassenen voelen zich niet verbonden, hoe zal het met onze kinderen gaan? Zorgen om veiligheid en zorgen om jongeren onderling?
- Gaten in binnenstad is jammer. Meer pk-plaatsen en meer winkels.
- Zorg om ouderen, zorg om milieu. Graag meer de menselijke maat, arbeidsherverdeling
- Graag meer inclusie, minder discriminatie
- Meer ontmoeten van mensen in wijken, meer culturele interactie, meer eigenheid in wijken; graag visie van gemeente hierop met wijkteams als uitvoerder en het bedrijfsleven erbij betrekken en een culturele agenda ook voor de wijken.
- Uitdagen tot prestaties van kinderen en ouderen; deelname scholing en naschoolse opvang
- Onderwijs en integratie is deel van het vestigingsklimaat; meer partijen uitnodigen
- Beleid t.a.v. wijk, cultureel integraal aanpakken en ondernemerschap in wijken stimuleren
- Rol wijkteams onduidelijk, rol van gemeente om partijen bij elkaar te brengen
- Idee StaB; i.v.m. veiligheid industrieterreinen wel pilot starten (gemeente) betreffende privacy.
- Start actieve club voor vluchtelingen
- Vestigingsklimaat - milieuzone, hoe gaat zich dat verhouden?
- In Klarendal gratis parkeren en graag transferium en laagdrempelig OV
- Bereikbaarheid/ vestigingsklimaat; OV, mogelijkheden parkeren, goeie fiets- en wandelpaden
- Spreiden van winkels en cafés door hele stad
- Kruisbestuiving winkels met Klarendal. PBA graag voor hele stad, niet alleen voor binnenstad
- Stichting Leergeld; Gemeente Arnhem meer regierol nemen
- Laat het over aan organisaties, gemeente niet veel mee bemoeien
- Van wijken weten zorgt voor meer betrokken burgers. Wel meer stedelijk aanvliegen van parkeer- en sociaal beleid. Het is belangrijk dat gemeente regie houdt.
- Gaat goed met wijken, wel overleg tussen wijken onderling nodig. Op structuur, subsidiestromen, parkeerbeleid en sociaalbeleid stedelijke regie.
- Milieuzone niet. Graag distributiecentrum buiten de stad met elektrische voertuigen stad in.
- Mensen met beperking, armen en vluchtelingen willen een baan, willen reizen, willen cultuur
- Maak de stad aantrekkelijk door met de inrichting rekening te houden met sport en bewegen en ondersteun organisaties zoals sportverenigingen om het sporten in leven te houden
- En houdt het aantrekkelijk voor kinderen om te spelen en te sporten, stimuleer spel en bewegen. Economie is breder dan stimuleren ervan betrek ook onderwijs en bedrijven
- Niet alleen Arnhem als cultuur stad promoten ook groen aantrekkelijk
- Vestigingsklimaat, steeds meer zzp'ers kleine ondernemers. Naast OKA zijn er ook andere netwerken. Deze serieus nemen in communicatie.
- Hoe maak je Schuytgraaf ondernemend en bruisend en niet een slaapwijk
- Kunstwerkplaats Arnhem Zuid, behoud rafelranden, burgerinitiatieven, wonen in het groen, vrijheidsplaatsen, ecologische tuin en buitenschoolse opvang, dringend overleg over oplossing

- Ruimte geven aan creatieve initiatieven, zie voorbeeld ICT-campus
- Lange termijn visie bouw in de binnenstad en meer groen
- Meer buurtinitiatieven en gemeente meer in faciliteren in deze gesprekken
- Aantrekkelijk gaat om verbinding tussen mensen, elkaar beter leren kennen. Wijken meer zelfvoorzienend, eigen karakter, meer ontmoeten in wijken bij bakker, slager en vereniging
- Sociaal contacten belangrijk ook tussen wijken; wandelpad tussen wijken maken! "Een wandelende stad van wijk naar wijk"
- Meer mooie gevels in Arnhem, monumenten uit 19^e eeuw nieuw leven inblazen in Arnhem en groen belangrijk geen schoenendozen meer
- Werkplaats Walhallab, experimenteren, proberen, mislukken, rafelranden
- Veiligheid en leefbaarheid; Visie ontbreekt op binnenstad, korenmarkt. Graag aangenaam maken met sfeerverlichting, inzetten op beleving
- Veiligheid: Verbinding tussen wijken nodig. Biedt jongeren werk aan.
- Ambitie binnenstad, houdt beleving en wensen van Arnhemmers zelf in de gaten! Ook wat betreft Blauwe golven en Aku fontein.
- Buurt tussen museum en centrum is ratje toe, graag reconstructie hiervan en "opzoek naar ander manier van verbinden" (Bruggens model), ook graag tijdelijk ander museum
- Meer verbinding in en om Arnhem al fietsen, wandelend, al bewegend
- Ruimte geven aan initiatieven. Innovatie ook in Zuid meer groen, contacten en sporten
- Voeden door cultuur, meer plekken hiervoor, denk aan kunstwerkplekken.
- Overlegmodel; kunstadvies en projectbureau voor kansen voor cultuur (Beter gebouw introdans)
- Arnhem richten op Arnhemmer zelf, meer met stad en Arnhemmers praten
- Meer creativiteit voor jongeren, meer groen en minder steen
- Meer leuke creatieve dingen voor kinderen
- Ga onderhandelen wat goed voor de stad is en los van eigen politieke belangen
- Tevreden en ontevreden geluiden over verplaatsing markt en Jansbeek
- Cruise-toeristen zijn tevreden met markt, kerk en brug
- Expositie/ projectruimtes beeldende kunst (nu alleen op tijdelijke locaties) faciliteren
- Lange termijnbeleid m.b.t. werkruimtes voor kunstenaars (giga knelpunt)
- Kunst in de openbare ruimte terug op de agenda
- Inclusie - Voorbeeld wijkproject Inclusie: www.kunstmetmekaar.nl
- Ik wil graag dat Arnhem rolstoeltoegankelijk wordt
- Richt je op de Arnhemmer - Niet op het imponeren van de buitenwereld
- Positief: Arnhem is een veelzijdige stad - Natuur & cultuur - Top
- Geregeld direct overleg inzake kunst & cultuur bv. Kunstadviescommissie of projectbureau
- Mijn Arnhem in 2022 - Arnhem 1 stad verbonden door natuur & cultuur